

اقیانوس داده‌ها - gov.tw و الگوی داده باز تایوان

تایوان در فهرست داده‌های باز بنیاد دانش باز در دو سال اخیر رتبه‌ی اول را داشته است. صعود تایوان از رتبه‌ی ۳۶ در سال ۲۰۱۳ به رتبه‌ی ۱۱ در سال ۲۰۱۴ و کسب رتبه اول در سال‌های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ حیرت‌آور است. تایوان توانسته ناظران داده‌ها را در سراسر جهان متعجب کند. چه چیزی این صعود شهاب‌آسا را ممکن ساخته است؟ و آیا «الگوی تایوان» چیزی است که می‌توان بقیه‌ی کشورها را هم برای پیروی از آن حمایت کرد؟

تایوان در فهرست داده‌های باز بنیاد دانش باز در دو سال اخیر رتبه‌ی اول است.

در عالم واقع، آرایه‌ای پیچیده از عوامل متعدد بر این رتبه‌بندی اثر گذاشته است. تی. اچ. شی، سفیر داده‌های باز تایوان موفقیت تایوان را عمدتاً مدیون سه نکته‌ی اصلی می‌داند:

- *مطبوعات آزاد* – بعد از پایان یافتن حکومت نظامی در سال ۱۹۸۷، تایوان از فضای رسانه‌ای آزادی برخوردار بوده است و در فهرست آزادی روزنامه‌نگاران بدون مرز رتبه‌ی ۴۵ را دارد – که بالاترین رتبه‌ی یک کشور آسیایی است.
- *مکانیزم‌های رسمی‌شده‌ی مشورت عمومی* – در نیمه‌ی اول سال ۲۰۱۵، دولت کمیته‌هایی اختصاصی را در همه‌ی وزارتخانه‌ها برای ترویج گفتگومانی حول فهرست داده‌های باز جهانی و به طور کلی داده‌های باز تشکیل داد. این خود بالقوه اثراتی منفی داشت – حکومت بسیار دغدغه‌ی نیل به بالاترین رتبه را داشت و تلاش‌های آن‌ها سخت معطوف به این هدف بود.
- *تولید مجموعه داده* – دولت متمرکز بر تولید حجم بالایی از مجموعه داده‌ها بوده است. اما در بعضی موارد اطلاعات شخصی افراد در فرمتی باز بدون مشورت منتشر شده است. یکی از این موارد داده‌های شخصی برنامه‌ی بیمه‌ی ملی بهداشت و سلامت بوده است که بدون توافق با شرکت‌های بیمه منتشر شده بود. این مورد به نوبه‌ی خود باعث شکایت‌های قضایی از سوی گروه‌های حقوق بشری و جامعه‌ی مدنی شد.

در این بستر، ما تصمیم گرفتیم با چیا-لیانگ کائو از وبسایت gov.tw صحبت کنیم که باهمستانی است که تمرکزش ایجاد اطلاعات باز برآمده از داده‌ها و پلتفرم‌هایی است برای تقویت مشارکت مدنی بیشتر و اجازه دادن به مردم برای درگیر شدن با چالش‌های مهم اجتماعی. gov.tw یکی از نیروهای عمده‌ی جنبش گل آفتاب‌گردان سال ۲۰۱۴ بود که صدها معترض در مخالفت به تهیه‌ی مبهم لایحه‌ی تجاری بین تایوان و چین پارلمان تایوان را اشغال کردند.

Chia-Liang Kao of gov.tw // Image: Towards the Human City

هارشا: سلام چیا-لیانگ کانو. خیلی ممنونم که وقت گذاشتی با ما صحبت کنی. بیا اول مشخص کنیم درباره‌ی چه قرار است حرف بزنیم – دادباز برای تو یعنی چه؟

چیا-لیانگ کانو: خب، داده‌های باز چیزی است که باید آزاده در دسترس باشد – مثل نرم‌افزارهای رایگان – برای استفاده و توزیع دوباره بدون هیچ محدودیتی، تا شهروندان را قادر کند که از داده‌ها برای شفافیت یا هر نوعی از توسعه‌ی اقتصادی استفاده کنند. کل نکته‌ی داده باز و اهمیت‌اش به این است که چون داده‌ها باز و نامحدود هستند، می‌توانید انتظار داشته باشید کارهای غیرمنتظره با آن‌ها بکنید.

هارشا: خب، تایوان رتبه‌ی اول را در دانش باز بین‌المللی دارد و می‌دانم که از سال ۲۰۱۲ تلاش‌ها برای رساندن تایوان به این رتبه شروع شده بود. می‌شود تصویری به ما بدهید که چه اتفاقی دارد می‌افتد؟

چیا-لیانگ کانو: به زبان خیلی ساده، اگر اندکی شناخت از کشورهای آسیای شرقی مدرن داشته باشید – یعنی از ژاپن، کره، تایوان و سنگاپور – می‌دانید که این‌ها همیشه باهم در حال رقابت هستند. وقتی نوعی رتبه‌بندی در میان باشد، برای‌شان خیلی ساده می‌شود که برای کسب بالاترین مقام با هم رقابت کنند. ولی به رغم همه‌ی این‌ها، رتبه‌بندی‌های دانش باز بین‌المللی (OKI) برای همه‌ی کارهای خوبی که این‌جا انجام می‌شوند دلگرم‌کننده‌اند. نه فقط از این جهت که دولت دنبال کسب رتبه‌ی برتر بوده بلکه از این جهت که سازمان‌های سخت‌کوشی هم هستند که بهبود رتبه‌ی تایوان را میسر می‌کنند – مثل کمیسیون انتخابات.

به طور عادی انتخابات روی کاغذ انجام می‌شود و سه روز قبل از انتخابات از طریق پست ارسال می‌شود. در نتیجه آن‌ها همه‌ی نتایج انتخابات را برای انتخابات سال ۲۰۱۶ باز کردند. آن‌ها همه‌ی اطلاعات ثبت‌شده مثل اطلاعات نامزدها و اطلاعات اولیه‌شان را باز کردند. همه‌ی این‌ها به صورت یک پایگاه داده‌ی JSON سه هفته قبل از انتخابات در دسترس قرار گرفت. آن‌ها از امکاناتی که داده باز فراهم می‌کرد سخت تعجب کردند. به جای این‌که به خاطر وب‌سایت‌های بد و داده‌هایی که دسترسی به آن‌ها دشوار است از آن‌ها انتقاد شود، دادباز به مردم اجازه می‌دهد که روی کارهایی که در آن مهارت دارند تمرکز کنند – گردآوری و انتشار اطلاعات. در نتیجه این یکی از چیزهای خوبی است که از دل این رقابت دیوانه‌وار برای کسب رتبه‌های دانش باز بین‌المللی بیرون آمد. اما جدای از این، تهیه‌ی داده‌ها با دسترسی عمومی هم نکته‌ای است که در آن سازمان‌های مسؤول واقعاً داده‌هایی بیش از حد ضروری را منتشر می‌کنند تا برای کسب رتبه بهتر بازتر به نظر برسند. خیلی اوقات سازمان‌ها فقط داده‌ها را برای کسب امتیاز بیشتر در سیستم منتشر می‌کنند.

هارشا: می‌شود تصویری به ما بدهید از این‌که موضع دولت وقتی که صحبت از داده باز می‌شود چیست؟ آیا رتبه‌بندی‌ها واسطه‌ی خوبی برای اثر نهادن بر سیاست‌گذاری‌های داده باز دولت تایوان هستند؟

چیا-لیانگ کائو: حرف من این بود که سازمان به سازمان ماجرا فرق می‌کند. هیچ تصویر کلی و منصفانه‌ای از این‌که آن‌ها [دولت] چگونه هستند وجود ندارد. در درون دولت فشار زیادی برای داده باز وجود دارد ولی بسته به وزارتخانه فرق می‌کند.

هارشا: همان‌طور که گفتی، اداره‌ی انتخابات مثال مثبتی است از داده‌های باز. آیا مواردی وجود داشته است از این‌که فشار و مطالبه برای داده‌های باز به جای خوبی ختم نشود؟

چیا-لیانگ کائو: آدم‌های مسوول تهیه‌ی داده‌ها، داده‌های بدی را نیز در XML منتشر کردند و گفتند: «ببینید - این هم داده باز!» خیلی بد بود. آن‌ها فقط ۲۰ درصد از داده‌هایی را که داشتند ارائه کرده بودند و تظاهر می‌کردند که کارشان شفاف است. کل ایده‌ی داده باز این است که شما دولت‌ها را تشویق کنید که داده‌ها را به مثابه‌ی زیرساخت ببینند. وقتی که این کار را درست مانند وضعیت انتخابات انجام بدهند، خوب است. ولی کاری که سازمان تهیه‌ی داده‌ها می‌کرد خیلی کار خوبی نبود.

هارشا: وضعیت آزادی اطلاعات و بیان در تایوان چطور است؟ چه تضمین‌های برای افشاگران وجود دارد؟ در جاهای دیگر در بعضی از کشورهای آسیایی دیگر، کنشگرانی که علیه دولت گزارش می‌دهند گاه و بیگاه با تهدید جانی مواجه هستند.

چیا-لیانگ کائو: در حال حاضر در تایوان از این خبرها نیست. شما به دو چیز متفاوت اشاره کردید: آزادی بیان و آزادی اطلاعات. آزادی اطلاعات در قانون اساسی در بیشتر نقاط دنیا حمایت شده است. می‌دانم که اجرا و پیاده کردن آن در کشورها به این سادگی نیست ولی وضع در تایوان نسبتاً خوب است. شما احتمالاً برای بیان عقیده‌تان دستگیر نمی‌شوید مگر امنیت عمومی را به خاطر انداخته باشید یا فعالیتی مرتبط با تروریسم انجام داده باشید. می‌توانید شکایت کنید که رییس جمهور آدم بی‌عرضه‌ای است یا سیاست‌های‌شان به درد نمی‌خورد و مدتی است که این وضعیت کمابیش امن بوده است. آزادی مطبوعات در تایوان وضع‌اش نسبتاً خوب است.

چیزی که درباره‌ی آزادی مطبوعات نگران‌کننده است نفوذ پول شرکتی یا پول چینی است که شاید می‌کوشد بعضی از مسایل را پنهان کند. اگر رییس یک شرکت رسانه‌ای رسوایی داشته باشد، شبکه‌شان درباره‌ی آن گزارشی نمی‌دهد. شبکه‌های رسانه‌ای طرفدار چین هم البته هستند. نمی‌دانم سخن درستی است یا نه ولی شنیده‌ام که آن‌ها با اهداف چین علیه تایوان کار می‌کنند - مثل انتقاد از بعضی سیاست‌ها که به نوعی هم‌استا با روش‌های منصفانه‌ی رسانه‌ای نیستند.

هارشا: آیا موردی بوده است که این رسانه‌ها سعی کنند از جنبش داده باز عیب بگیرند یا به آن انتقاد کنند؟

چیا-لیانگ کائو: زیبایی داده باز این است که بی‌طرف است و به هیچ جناح سیاسی بر نمی‌خورد. بعضی از سازمان‌های محافظه‌کار هستند که سعی می‌کنند علیه داده باز استدلال کنند ولی احساسات عمومی حتی در میان مردم این است که شفافیت مهم است و تا جایی که به حریم خصوصی مردم تعرض نکند یا امنیت ملی را تهدید نکند، اشکالی ندارد.

هارشا: تایوان در عرصه داده باز دیگر به چه چیزهایی باید برسد؟ چالش‌هایی که به عنوان فعال داده‌های باز با آن‌ها مواجه هستید کدامند؟

چیا-لیانگ کائو: ما امیدوار بودیم که دولت جدید برنامه‌ای داشته باشد که تعریف کند کدام داده‌های مهم باید باز باشند - یعنی اولویت‌های انتشار مجموعه‌های داده باز مشخص شوند. ولی هنوز این اتفاق نیفتاده. فعلاً اگر کسی واقعاً دنبال داده‌ها باشد باید برای‌شان بجنگد و سعی کند برای انتشارشان روی وزارتخانه فشار بیاورد... هیچ کس داخل دولت وجود ندارد که اولویت‌بندی کند که چه داده‌هایی برای انتشار مهم هستند. این کاری دشوار است. سخت است، ساده نیست که این چیزها را داخل دولت راه‌اندازی کنی چون سازمان‌هایی زیادی هستند که باید درباره‌ی قدرت داده باز متقاعدشان کنی. ولی اگر فشاری از جامعه‌ی مدنی وجود نداشته باشد، این اتفاق هرگز نمی‌افتد. دشواری‌ها هنوز مربوط به عزم دولت برای فشار واقعی برای پیش بردن کل قضایا و تهیه‌ی دستور کاری روشن است.

هارشا: درباره‌ی رتبه‌بندی OKI، تایوان به خاطر باز نکردن کدهای پستی، مالکیت زمین و هزینه‌های دولت امتیاز از دست می‌دهد؟ پیشرفت در این زمینه‌ها چطور است؟

چیا-لیانگ کائو: فکر می‌کنم داده‌های مالکیت زمین فقط برای اموال عمومی منتشر شده است. ولی داده‌های املاک خصوصی هنوز باز نیستند و باید برای به دست آوردن‌شان پول بدهید. این اطلاعات در سندی منتشر می‌شود که برای معاملات مربوط به زمین مفید هستند. عده‌ای در دولت نگران باز کردن آن داده‌ها هستند چون مستلزم افشای هویت‌های شخصی است. دولت باید اولویت‌بندی کند که چه اطلاعاتی را می‌خواهد منتشر کند – اگر نخواهند اسم کامل مالک را منتشر کنند، شاید بتوانند اول داده‌های مالکیت شرکتی یا حقوقی را منتشر کنند. من دنبال نکرده‌ام که دولت در حال حاضر در این زمینه‌ها در کجا قرار دارد.

اطلاعات کدهای پستی تقریباً نگاشت یک به یک به مرزهای سطح سوم اداری است – در نتیجه فکر نمی‌کنم که داده‌های رسمی برای کدهای پستی وجود داشته باشد که بر مبنای منطقه جغرافیایی تولید شده باشد – و بتوان منتشرشان کرد یا از هر اطلاعاتی که در دسترس است بتوان آن‌ها را به دست آورد.

این پایان بخش نخست از مصاحبه‌ی ما با چیا-لیانگ کائو از gov.tw است. همین هفته دوباره با بخش دوم مصاحبه بر می‌گردیم و در آن نحوه‌ی کار gov.tw را و نقش مهمی را که در جامعه‌ی مدنی در فشار آوردن به دولت تایوان برای باز کردن خود به روی نظارت عمومی ایفا کرده است بررسی می‌کنیم.

تصویر روی جلد از: سوراستی پوری، ویرایش از جیمز مرچنت.